

Brev til redaktøren

Kommentarer på inntil 400 ord, eventuelt knyttet til tidligere publisert stoff, sendes tidsskriftet@legeforeningen.no

Etiske grenser og grenser for naivitet

Redaktør Charlotte Haug tar i sin leder i Tidsskriftet nr. 19/2003 (1) opp forholdet mellom leger og legemiddelindustri, et tema som igjen ble aktualisert gjennom NRK Brennpunkts program i midten av september. Dessverre inneholdt programmet en rekke faktiske feil og gav et skjevt bilde av virkeligheten.

Problemstillingen er imidlertid viktig – og har stor offentlig interesse. Vi i Glaxo-SmithKline fører en meget åpen politikk i forhold til mediene og mener dette er et tema som absolutt tåler dagens lys. Derfor bidrar vi gjerne til å skape mer åpenhet rundt problemstillingen

Da vi ble kontaktet av en journalist fra NRK Brennpunkt i februar, var vi selvsagt fullstendig klar over at Brennpunkt, her som alltid, var ute etter å «avsløre». Journalisten gav ikke noe klart uttrykk for hva programideen gikk ut på. Vi forstod at det kom til å handle om forholdet leger – legemiddelindustri, samt vårt firmas markedsføring av medisiner mot psykiske lidelser. Dette er et område som må tåle fullt flomlys. Vi har ingenting å skjule i vårt arbeid, derfor tok vi imot journalisten.

Vi er helt enig med Haug som mener det trengs klare kjøreregler og stor aktsomhet dersom både legene og industrien skal beholde tillit og troverdighet.

Det samme kravet bør imidlertid også kunne stilles til norske journalister generelt – og til NRK spesielt. De har et stort ansvar og en stor troverdighet å forvalte. NRK Brennpunkt-programmet 15. september levnes liten ære sett i en slik sammenheng. Jeg tenker ikke på gjennomføringen, bilde-regien, musikken og de generelle kommentarene. Jeg snakker om eksakte og kontrollerbare fakta.

I vårt tilfelle gjaldt det en lisensavtale med firmaet IDANT AS om bruk av et diagnoseverktøy, kalt SPIFA. Opplysningene som kom frem i dette programmet gir ikke et korrekt bilde av virkeligheten. Brennpunkt-redaksjonen ble før sending gjort oppmerksom på faktafeilen, men ignorerte dette.

Ole Arne Eiksund
GlaxoSmithKline

Litteratur

- Haug C. Etiske grenser og grenser for naivitet. Tidsskr Nor Lægeforen 2003; 123: 2693.

A. Aspøy svarer:

GlaxoSmithKline har verken i dette innlegget i Tidsskriftet eller i andre fora klart å påvise noen feil i Brennpunkt-programmet. De har etter sendingen av programmet hevdet at de fire overlegene som mottar store summer fra firmaet for å delta i det som fra firmaets side er en markedsføringskampanje for Seroxat, ikke mottar 600 000 i året, men 225 000 i året.

Representanten for disse fire legene har flere ganger bekreftet at de mottar 600 000 til sammen fra GlaxoSmithKlines avdelinger i tre nordiske land. Dette går også frem av regnskapet til firmaet som de fire legene har dannet for å motta pengene. Så dette faktum er veldokumentert. Derfor brukte vi det også i programmet. Glaxo-SmithKline tok ikke opp dette spørsmålet med oss før sendingen.

Å lire av seg generelle påstander om feil uten engang å forsøke, eller langt mindre lykkes i å påvise dem i noen konkret form, er en debatteknikk som forklarer noe om hvorfor legemiddelindustrien stadig opplever en tillitskrise i forhold til mediene.

Det mest interessante ved denne saken er imidlertid ikke størrelsen på beløpet, som er betydelig uansett, men det prinsipielle i at fire overleger på denne måten blir brukt i en markedsføringskampanje. Det er flere interessante prinsippspørsmål som her reises, men GlaxoSmithKline forsøker å kneble denne debatten med sine fåfengte talldiskusjoner og vage formuleringer om at «det trengs klare kjøreregler og stor aktsomhet». Her har de mulighet til å vise aktsomhet, men de sier nei til aktsomhet og ja til markedsføring. Poenget er at det finnes en økonomisk binding som gjør at det kan stilles spørsmål ved disse legenes uavhengighet.

Arild Aspøy
NRK Brennpunkt

Forekomst og forebygging av strømutykker i arbeidslivet

Det som ikke kan måles, kan heller ikke forbedres. Dette er et kjent uttrykk fra sikkerhetsstyring i verkstedindustrien, uten at jeg kan angi kilde. Lars Ole Goffeng og medarbeidere har meget betimelig publisert en artikkel om strømutykker i Tidsskriftet nr. 17/2003 (1). Jeg frykter at de samtidig,

kanskje utilsiktet, har belyst dette dilemmaet.

Et av hovedbudskapene var at «undermelding av arbeidsulykker med elektrisk årsak er betydelig». Måleparameteret de benytter, er skader per 100 personår, uten at «personår» er nærmere definert. Lokale tillitsvalgte i bransjen har fortalt meg at det er vanlig å benytte dette begrepet, og at det må omfattes synonymt med antall ansatte per år, uten at det er tatt høyde for deltidsstillinger, sykefravær, overtid etc.

Dersom dette er riktig, har man etter mitt syn et inkonsistent måleparameter, som i realiteten gjør det meget vanskelig å følge en utvikling over tid. Arbeidstilsynets praksis med å telle antall ulykker per bransje og år, har etter mitt syn samme svakhet.

Offshore og i den del av verkstedindustrien som betjener offshorebransjen har det i en årrekke vært vanlig å rapportere hendelser etter alvorlighetsgrad (2) og per million utførte arbeidstimer. Det har vært mange diskusjoner om konsistens i disse målingene også, men man unngår i alle fall å få feil både i teller og nevner. Noe tilsvarende burde være mulig i elbransjen, selv om det kanskje krever et forarbeid med å få orden på sine timelister.

Tor-Finn Granlund
bedriftslege
Aker Verdal AS

Litteratur

- Goffeng LO, Veierstedt KB, Moian R, Remo E, Solli A, Erikssen J. Forekomst og forebygging av strømutykker i arbeidslivet. Tidsskr Nor Lægeforen 2003; 123: 2457–8.
- NORSOK Standard S-012N Helse, miljø og sikkerhet (HMS) ved byggerelaterte aktiviteter. www.standard.no/standard/index.db2?id=2301 (20.1.2003).

L.O. Goffeng og medarbeidere svarer:

Tor-Finn Granlunds konstruktive innspill gir oss anledning til å utdype noen hovedpoenger i vår artikkel.

Det hefter usikkerhet ved våre beregninger. Derfor har vi formulert oss forsiktig når vi har anslått ulykkesforekomst. Nivået avviker neppe vesentlig fra våre beregninger: Grovt sett er estimatene reproduert i ulike bedrifter og med noe ulike metoder. Det er usikkert om vi over- eller underestimerer ulykkesforekomst: Deltidsarbeid og sykefravær påvirker tallene i motsatt